

verslag

Marktconsultatie Landschappelijke inpassing OER

Omschrijving
Vergaderdatum
Deelnemers

21 september 2023
Antea Group / CB5
Aveco de Bondt
BoschSlabbers Landschapsarchitecten
BRO
Dolmans L+P ontwerpers&adviseurs
Energieontwikkelaar
FABRICations
Feddes/Olthof
H+N+S Landschapsarchitecten
IAA Architecten
The Imagineers/Windplanner
Iv-Infra
JAM* Architecten
Land-id
Laos Landschapsarchitecten
MUG Ingenieursbureau
RHDHV
Rho Adviseurs
Stel Energiedaden
Studio Marco Vermeulen
Sweco
Witteveen+Bos
ZON Transitie Support
Programma OER

Afschrift aan

**Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving**

Griffioenlaan 2
3526 LA UTRECHT
Postbus 2232
3500 GE UTRECHT
T 088 797 11 11
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Linda Lesterhuis
*projectmanager programma
oer*

M +3 16 50 41 92

linda.lesterhuis01@rws.nl

Datum

3 oktober 2023

Bijlage(n)

Presentatie Marktconsultatie

Op 21 september 2023 heeft in het Conferentiecentrum Woudschoten, te Zeist, de marktconsultatie Landschappelijke inpassing Programma OER plaatsgevonden. Zowel landschapsarchitecten, als ingenieursbureaus en gecombineerde, alsmede meer gespecialiseerde adviesbureaus waren aanwezig. Dit verslag heeft als doel een weergave te geven van de bijeenkomst, hetgeen gepresenteerd door het Programma OER en de reactie vanuit de markt. Ook staat in het verslag wat het Programma OER verwacht te kunnen doen met hetgeen de deelnemers ingebracht hebben.

Het programma was als volgt,

Tijd	Onderwerp
09.00 – 09.15	Binnenkomst
09.15 – 10.00	Introductie Programma OER: Welkom - Linda Lesterhuis, projectmanager Programma OER - Sten Heijnis, programmamanager Projecten OER - Michiel Bakker, programmabeheersing
10.00 – 10.15	<i>Transitie</i>
10.15 – 11.30	Gesprekstafels: Consultatie markt
11.30 – 11.40	<i>Transitie</i>
11.40 – 12.00	Terugblik & Afsluiting
12.00 – 13.00	Netwerklunch

De presentatie 'Introductie Programma OER' is toegevoegd als bijlage van dit verslag.

Tijdens de presentatie van het Programma OER is vanuit de markt de wens aangegeven tot verder kijken dan de scope van het programma. In reactie daarop wordt hieronder de opdracht van het programma verduidelijkt

Het Programma OER heeft als opdracht om te verkennen of Rijksgronden, gronden in beheer van Rijkswaterstaat ingezet kunnen worden voor de opwek van duurzame energie en onder welke voorwaarden hier mogelijke zonneparken en/of windmolens gerealiseerd kunnen worden. De gronden die worden verkend worden door gemeenten (en provincies) vanuit RES regio's aangedragen bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De borging van een door de omgeving gedragen landschappelijke inpassing ligt als bevoegd gezag voor het uitgeven van een omgevingsvergunning voor realisatie bij gemeenten of provincie. Het Programma OER draagt bij aan een zorgvuldige inpassing door het begeleiden van gemeenten en provincie en het op de markt zetten van opdrachten ten behoeve van de verkenning van de mogelijke wijzen van inpassing van de projecten. Landschappelijke inpassing is projectspecifiek, echter worden ervaringen projectoverstijgend gedeeld en speelt voornamelijk de provincie een rol als regionaal regisseur.

Onderstaand de vragen die gesteld zijn tijdens de gesprekstafels en een puntsgewijze samenvatting van de reacties van de verschillende marktpartijen. Alsmede wat het programma als mogelijke acties ziet naar aanleiding van de reacties van de markt.

Vraag 1: Hoe kijkt u (als markt) aan tegen de opdrachten dat op de markt gezet worden? Aantal, planning, locatie.

Reacties marktpartijen

- Zorg voor voldoende tijd voor opstellen offerte.
- Focus in de uitvraag op inhoud (irt inkoopproceszaken)
- Er is geen voorkeur voor bepaalde projectlocaties, bepaalde regio's.
- Inbouw GO-NO GO momenten om om te gaan met onzekerheid in vervolg van projecten

Vervolg vanuit Programma OER

- In projectplanning mogelijk inkopen duidelijk zichtbaar maken, deze maandelijks updaten en direct communiceren met inkooporganisatie RWS.

- Mogelijk meer tijd inbouwen in inkoopproces voor opstellen offerte.
- Kritisch kijken naar procesonderdelen in offerte.
- In projectplanning en planning opdracht naar markt GO – NO GO momenten plaatsen.

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
3 oktober 2023

Vraag 2: Wanneer zijn de opdrachten interessant voor u? Financieel volume, inhoudelijke scope.

Reactie marktpartijen

- Aandacht gevraagd voor de borging ruimtelijke kwaliteit in project en programma, in alle fasen.

Scope

- Bekijk de OER opgave meer integraal, ruimer dan (standaard) projectscope, ruimer dan Rijkswaterstaatgronden
- Opdrachten zijn interessanter wanneer de uitvraag een gro(o)t(er) gebied omvat: wanneer opdrachten projectoverstijgend zijn kan de ruimtelijk ontwerper of het ingenieursbureau (afhankelijk van (financiële) omvang uitvraag) als spin in het web fungeren.
- Neem in projectscope gronden van gemeenten en mogelijk ook particuliere gronden mee.
- Zet opdrachten op de markt die fase overstijgend zijn en start in voorverkenning
- Sommige partijen zien een mogelijke rol in procesparticipatie
- Biedt in de uitvraag van de opdracht voldoende tijd voor het verkennen van het (politieke) speelveld. Ook kost afstemmen tussen verschillende (omgevings)partijen veel tijd
- Sommige partijen zien technische aspecten en landschappelijke opgave graag apart uitgevraagd. Rijkswaterstaat moet dan actief sturen op een goede samenwerking tussen de partijen

Vervolg vanuit Programma OER

- Vanuit het programma kan aandacht gevraagd worden voor meer regionale samenwerking tussen gemeenten binnen RES-en.
- Vanuit het programma kan de provincie gevraagd worden zijn rol te pakken als regio regisseur.
- Mogelijkheden van landschappelijke inpassing worden projectoverstijgend gedeeld.
- Mogelijk kan landschappelijke inpassing projectoverstijgend worden uitgevraagd wanneer er meerdere projecten in dezelfde regio plaatsvinden.
- In projecten worden gronden van medeoverheden meegenomen als meekoppelkansen. Gemeenten wordt gevraagd of zij kansen zien voor particuliere gronden.
- Opstellen afweegkader tav wanneer en hoe landschappelijke inpassing wordt uitgevraagd: in welke fase en scope: mogelijk faseoverstijgend/multi-disciplinair.
- In planning opdracht zal rekening gehouden worden met de tijd die het kost om speelveld inzichtelijke te maken en af te stemmen tussen verschillende partijen.

Vraag 3: Hoe ziet u de samenwerking tussen architectenbureau en ingenieursbureau?

Reactie marktpartijen

- Samenwerking stimuleren onder coördinatie van RWS
- Onderscheid is niet zo duidelijk te maken: Kennis kan ook binnen één bureau zijn
- Inschrijven als consortium naar gelang de scope

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
3 oktober 2023

Samenwerking energieontwikkelaar

- Balans tussen ontwerprichtlijnen en vrijheid
- Spelregels voor borging ruimtelijke kwaliteit - toetsen
- Voorschrijven samenwerking met landschapsarchitect

Vervolg vanuit Programma OER

- In multidisciplinaire uitvraag naar marktpartijen expliciet uitvragen hoe samengewerkt wordt. En welke rol ze hier van verwachten van OER.
- Belang van landschappelijke inpassing expliciet op tafel wanneer energieontwikkelaar aansluit.
- Landschappelijke inpassing borgen in beleid gemeente en planregels, waarop omgevingsvergunning getoetst wordt.

Vraag 4: Op welke inkoopwijze zou u deze opdrachten graag op de markt gezet zien worden?

- Fase overstijgend
- Mogelijk in pool in bepaald gebied: raamovereenkomst, bundeling, vaste partners
- Batches met soortgelijke opdrachten passend bij eenzelfde marktpartij
- Liever geen EU aanbesteding: intensief

Vervolg vanuit Programma OER

- Opstellen afweegkader tav wanneer en hoe landschappelijke inpassing wordt uitgevraagd: in welke fase en scope: mogelijk faseoverstijgend/multi-disciplinair.
- Planning van komende uitvragen landschappelijke inpassing inzichtelijk maken en kijken over er mogelijkheden zijn voor het bundelen van opdrachten per regio of type.

Tijdens de afsluiting werd door de marktpartijen aangegeven dat de bijeenkomst erg gewaardeerd werd en dat ze graag samen leren van voorgaande en lopende projecten. Het Programma OER zal kijken na een passend vervolg; mogelijk een vervolg gesprek met een vertegenwoordiging van de marktpartijen en inrichting van een samenwerkingsplatform.

Tenslotte een woord van dank aan alle marktpartijen die input geleverd hebben.

Programma OER